

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Barn till föräldrar som har kontakt med vuxenpsykiatri

- resultat från ett nationellt forskningsprojekt

EMME-LINA WIREHAG NORDH, LEG PSYKOLOG, FIL DR

Forskningsprojekt finansierat av Socialstyrelsen inom vuxenpsykiatri genomfört mellan år 2014 och 2018

- Göteborgs universitet och Lunds universitet
- **Medarbetare:** professor Ulf Axberg, professor Gisela Priebe, universitetslektor Maria Afzelius och universitetslektor Emmelina Wirehag Nordh
- Vuxenpsykiatriska kliniker i fem regioner i Sverige

Många barn har en förälder som har kontakt med vuxenpsykiatri

I befolkningen

- **Ett av tio barn** mellan 0-18 år i Sverige har en förälder som diagnosticerats inom specialiserad vuxenpsykiatri (Pierce et al., 2020).

Inom vuxenpsykiatri

- **En tredjedel av patienterna** ha minderåriga barn (Östman et al., 2005).

Risk att själva utveckla egna svårigheter

- Psykiatriska tillstånd (t ex. Rasic et al., 2017) eller psykiska besvär (Goodman et al. 2011)
- Förhöjd risk att utveckla samma psykiatriska tillstånd som sin förälder, men också andra tillstånd (t.ex. Leijdesdorff et al., 2016, Van Santvoort et al., 2015, Rasic et al., 2014).
- Att barnens deras utveckling på andra sätt påverkas negativt (t ex. Hosman et al., 2009).

- Men alla barn drabbas inte av svårigheter – *om* och *hur* barn påverkas beror av många olika risk- och skyddsfaktorer.

Stöd till barn som anhöriga

- Förebyggande interventioner har utvecklats för att minska risken att anhöriga barn utvecklar svårigheter (t.ex. Lannes et al., 2021).
- Olika typer av förebyggande interventioner:
 - **Föräldrar** (ex Föra barnen på tal)
 - **Hela familjen** (ex Beardslees familjeintervention)
 - **Barnen** (ex stödgruppsverksamhet)
- Kan minska risken att barnet drabbas av psykiatrisk problematik och minskar inåtvända symptom hos barnen (Siegentahler et al., 2012, Thanhäuser et al., 2017, Loechner et al. 2017, Lannes et al., 2021).

Stöd till barn som anhöriga inom vuxenpsykiatri i Sverige

- Är en viktig verksamhet för att identifiera barnen och ge stöd (Socialstyrelsen, 1999).
- Sedan år 2010 har personal skyldighet att uppmärksamma och ge barn information, råd och stöd utifrån behov.
- Förebyggande interventioner har implementerats sedan 2006, men når långt ifrån alla barn (Afzelius et al., 2017).

Syftet med forsknings- projektet

- Kartlägga mående hos barn (8-17 år) som har en förälder som har kontakt med vuxenpsykiatri på grund av depression, ångeststörning eller bipolär sjukdom.
- Utvärdera effekten av förebyggande interventioner som används inom vuxenpsykiatri i Sverige idag.

Vilka deltog?

- Familjer med barn mellan 8-17 år där patienten hade kontakt med vuxenpsykiatri på grund av depression, ångest eller bipolär sjukdom
 - Rekryterades när de erbjöds en förebyggande intervention med fokus på barnen som en del av patientens pågående behandling.
- **Exklusionskriterier:** om familjen redan fått en förebyggande insats under de föregående 12 månaderna, om det var en pågående kris i familjen, om barnet redan hade utvecklat depression eller ångesttillstånd.
- 46 psykiatriska enheter engagerades i projektet, deltagare rekryterades från 15 enheter.
- Under projektet tillfrågades totalt 130 familjer, varav 63 har deltagit.

Föräldrarna fyllde i frågeformulär

Vid start av
intervention

- Syfte 1
- Syfte 2

Efter 6
månader

- Syfte 2

Efter 12
månader

- Syfte 2

Vad ställde vi för frågor?

- **Barnen:** föräldraskattningar om barnens psykiska besvär (SDQ-P)
- **Föräldrarna:** självskattning om psykisk ohälsa (CORE-OM, HADS), hur föräldern upplevde tilltro till sin föräldraförmåga (PLOC-PPC)
- **Familjen:** föräldraskattning om familjens fungerande (FAD)
- **Bakgrundsvariabler:** ålder, kön, civil status, utbildning, sysselsättning, hur lång kontakt patienten haft med psykiatri

Hur mår barn till patienter som har kontakt med vuxenpsykiatri?

Deltagare: 60 patienter, 25 partners om totalt 87 barn ($M = 11.9$, $SD = 2.8$) från 63 familjer.

Metod: Analys av föräldraskattningar om barnens psykiska besvär, föräldrars psykiska ohälsa, familjens fungerade upplevd föräldraförmåga och bakgrundsuppgifter

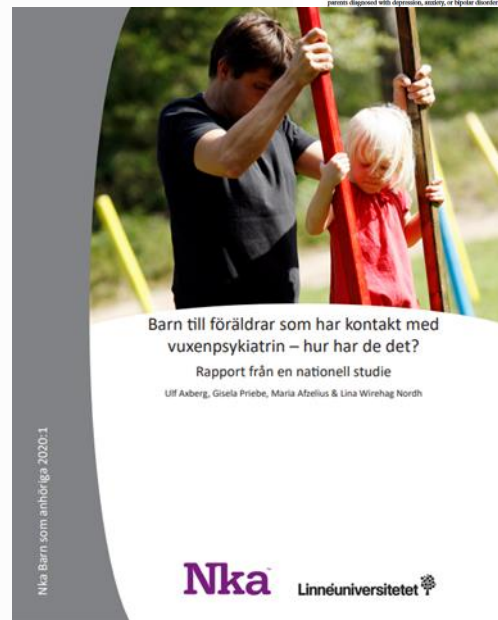
Abstract

Background: One in ten children have a parent diagnosed with a mental illness by specialised psychiatric services. Severe parental mental illness is a well-established risk factor for children's mental health problems, making the identification and support of these children a public health concern. This study investigated the mental health and family context of children of patients diagnosed with depression, anxiety, or bipolar disorder in this clinical setting. **Methods:** Parental reports on 87 children were compared with that of a Swedish population-based sample on child mental health and child gender, child age, parent and caregiver. Furthermore, a cumulative risk index captured if children reportedly had significantly more mental health and scores above the clinical cut-off. A significant sample with lower parental mental control and younger. **Results:** In more reported child anxiety, children reportedly had the importance of identifying a parent's children. Furthermore, the results indicate that the needs of support to address.

mental illness is therefore important from a public health perspective [1]. Specialised adult psychiatric services have a key role in identifying these children [4], and a few countries, including Sweden [7], have introduced laws to ensure that their needs are addressed in the health care system. However, research has indicated that not all children of patients treated by specialised psychiatric services are identified [8,9] and that only a small part are given preventive interventions or are involved in collaboration with their agencies [6].

Previous international research has found that children of parents with mental illness and in contact

Gothenburg, Box 166, Husetgatan 1, 405 34 Gothenburg, Sweden.

Barn till föräldrar som har kontakt med vuxenpsykiatri – hur har de det?
Rapport från en nationell studie
Ulf Axberg, Gisela Priebe, Maria Afzelius & Lina Wirehag Nordh

Nka Linnéuniversitet

Resultat

- Barnen i studien mår enligt föräldraskattning (SDQ-P) sämre än barn i normalpopulation
- En tredjedel av barnen rapporterades ha en symtomnivå över kliniskt gränsvärde.
- En tredjedel av partners hade förhöjda självskattade nivåer av psykisk ohälsa (CORE-OM, HADS).
- Yngre ålder på barnet och lägre upplevd föräldraförmåga hade samband med mer symtom hos barnen.
- Ju fler riskfaktorer föräldrarna rapporterade i barnets liv, desto mer symtom rapporterades hos barnen.

Slutsats och diskussion

- Resultatet belyser vikten av att
 - uppmärksamma barn till patienter inom vuxenpsykiatri
 - ställa frågor om många relevanta risk faktorer
 - identifiera behov hos yngre barn
 - identifiera föräldrars behov av stöd i sin föräldraroll
- I studien fångar vi sannolikt inte de barn som mår sämst – urval till studien har skett i flera steg
- En stor andel barn har redan utvecklat svårigheter
 - en bredd av insatser behövs

Vilken effekt har förebyggande interventioner som används inom vuxenpsykiatri idag?

Deltagare: 62 familjer med 89 barn ingick i studien (BFI, $n = 35$; FBT, $n = 16$; reguljära insatser, $n = 38$).

Metod: Beardslees familjeintervention och Förä Barnen på Tal jämfördes med reguljära insatser.

Förändring av barnens psykiska mående (SDQ-P) och föräldrarnas upplevda föräldrakontroll (PLOC-PPC) analyserades.

Received: 17 July 2022 | Revised: 6 September 2022 | Accepted: 27 September 2022
DOI: 10.1111/apa.16288

ORIGINAL ARTICLE

ACTA PAEDIATRICA WILEY

Preventive interventions for children of parents with depression, anxiety, or bipolar disorder: A quasi-experimental clinical trial

Emme-Lina Wirehag Nordh¹ | Karin Grip¹ | Valgeir Thorvaldsson¹ | Gisela Priebe² | Maria Afzelius³ | Ulf Axberg⁴

¹Department of Psychology, University of Gothenburg, Gothenburg, Sweden
²Department of Social and Psychological Studies and CBU Centre for Research on the Mental Health and Life Circumstances of Children and Youth, Karlstad University, Karlstad, Sweden
³Department of Social Work, Malmö University, Malmö, Sweden
⁴Faculty of Social Studies, VID Specialized University, Oslo, Norway

Correspondence
Emme-Lina Wirehag Nordh, Department of Psychology, University of Gothenburg, Box 100, 402 02 Gothenburg, Sweden.
Email: linewirehag@psy.gu.se

Funding Information
Societasmedan, Grant/Award Number: 23-0890-2020

Abstract

Aim: To investigate the effectiveness of preventive interventions for 6–17-year-old children of patients diagnosed with depression, anxiety, or bipolar disorder.

Methods: Sixty-two families including 89 children received either the more extensive Family Talk Intervention (FTI; $n = 35$), the brief Let's Talk about Children (LTC; $n = 16$), or Interventions as Usual (IAU; $n = 38$) in routine care in adult psychiatry. Parent-rated questionnaire data were collected at baseline, after 6 and 12 months. We used growth curve models to investigate the effect of intervention on child mental health problems (SDQ-P Total Difficulties) and perceived parental control of child behaviour (PLOC-PPC).

Results: Parents in the FTI and LTC groups, versus the IAU group, reported more favourable development in terms of preventing increase in child mental health problems with standardised intervention effects of $d = -0.86$ and -0.88 respectively, by study end, and reported improved perceived parental control, $d = 1.08$ and 0.71 , respectively, by study end. No significant differences in effect were found when FTI and LTC were compared.

Conclusions: The results support continued use of FTI and LTC in adult psychiatry, and since LTC is a brief intervention, it might be useful as a minimum-level preventive intervention.

KEYWORDS

children of parents with a mental illness, effectiveness trial, preventive interventions, psychiatry

1 | INTRODUCTION

Children of parents with a mental illness have an increased risk of developing mental health problems¹ and of experiencing other adverse

life outcomes.² Several preventive interventions have therefore been developed for this group of children to promote healthy child development and reduce the risks associated with growing up with a parent with mental illness.³ The overall effects of such interventions

Abbreviations: FTI, Family Talk Intervention; IAU, Interventions as Usual; LTC, Let's Talk about Children.

This is an open access article under the terms of the [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs License](#), which permits use and distribution in any medium, provided the original work is properly cited, the use is non-commercial and no modifications or adaptations are made.
© 2022 The Authors. Acta Paediatrica published by John Wiley & Sons Ltd on behalf of Foundation Acta Paediatrica.

162 | [wileyonlinelibrary.com/doi/10.1111/apa.16288](https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/apa.16288)

Acta Paediatrica, 2022, 112, 162–172

**Förebyggande
interventioner
inom
vuxenpsykiatri**

**Beardslee
familjeintervention/Family
Talk Intervention (BFI/FTI)**

35 barn

**Föra barnen på tal/Let's
Talk about Children
(FBT/LTC)**

16 barn

**Reguljära
insatser/Intervention As
Usual (IAU)**

38 barn

Beardslees familjeintervention och Föra barnen på tal

BFI/FTI (Family Talk intervention)

- Utvecklad i USA av William Beardslee med kollegor
- 6-8 samtal med hela familjen i olika konstellationer
- Syftar till att informera barnen om föräldrarnas sjukdom, fokus på barnens frågor, öppna upp kommunikationen i familjen, stödja föräldrarna, fokus på risk och skyddsfaktorer

FBT/LTC (Let's Talk about children)

- Utvecklad i Finland av Tytti Solantaus med kollegor, med utgångspunkt i BFI
- 1-2 samtal med föräldrar
- Syftar till att stödja barnens utveckling genom att fokusera på risk och skyddsfaktorer och stödja föräldrarna

Läs mer på Nkas hemsida

Reguljära insatser

- I jämförelsegruppen ingick alla andra förebyggande insatser riktade till barn mellan 8-17 år på de vuxenpsykiatriska enheter som deltog i studien.
 - Andra manualbaserade insatser utvecklade för barn som anhöriga, eller anpassningar av någon av de inkluderade metoderna
 - Ej manualbaserade insatser som del av patientens behandling
- I denna grupp varierade insatserna mellan 1-19 samtal, barnen deltog i 35% av interventionerna.

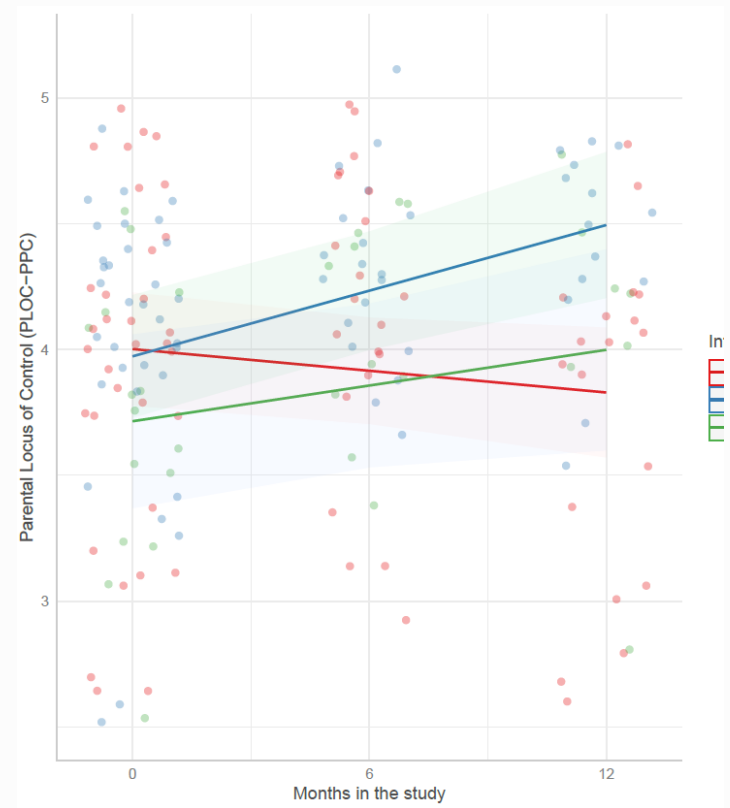
Resultat avseende barnens psykiska mående (SDQ-P Total)

- Det var skillnad mellan grupperna avseende hur barnens psykiska mående förändrades över tid.
- I familjer som fått BFI (blå linje) och FBT (grön linje) rapporterades ingen ökning av psykiska besvär hos barnen, vilket var fallet i gruppen som fick reguljära insatser (röd linje).
- Ingen skillnad i förändring mellan BFI och FBT.

Resultat avseende föräldrars upplevda förmåga att leda och sätta gränser för sitt barn (PLOC-PPC)

- Föräldrar som genomgått BFI (blå linje) upplevde en ökad upplevd förmåga jämfört med de föräldrar som fått reguljära insatser (röd linje).
- Resultaten var inte entydiga angående skillnad mellan FBT (grön linje) jämfört med reguljära insatser (röd linje), men indikerar att även föräldrar i FBT upplever en positiv förändring.
- Ingen skillnad i förändring över tid framkom mellan BFI och FBT.

Studiens slutsats

- Resultaten stödjer fortsatt användning av Beardslees familjeintervention och Föra barnen på tal inom vuxenpsykiatri.
- Föra barnen på tal kan vara användbar för att nå många anhöriga barn, som en lägsta nivå av förebyggande intervention.

Diskussion kring studiens resultat

- Utmaning att rekrytera deltagare i grupper som är belastade av höga nivåer av psykisk ohälsa, de ingående grupperna är små och det är ett bortfall över tid.
- Viktigt att understryka: resultatet säger inte att alla andra insatser är utan effekt – det har vi inte tillräckligt med kunskap om.

Implikationer för kliniska verksamheter

- Resultatet understryker vikten av att uppmärksamma barn som anhöriga.
- Fråga om många risk- och skyddsfaktorer.
- Olika insatser på både förebyggande och behandlande nivå behövs.
- Resultatet stödjer fortsatt användning av Beardslees familjeintervention och Föra barnen på tal för att stödja barn till föräldrar med depression, ångest eller bipolär sjukdom.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Tack för mig!
lina.wirehag@psy.gu.se

Referenser i urval

- Afzelius, M., Östman, M., Råstam, M., & Priebe, G. (2018). Parents in adult psychiatric care and their children: A call for more interagency collaboration with social services and child and adolescent psychiatry. *Nordic Journal of Psychiatry*, 72(1), 31–38. <https://doi.org/10.1080/08039488.2017.1377287>
- Lannes, A., Bui, E., Arnaud, C., Raynaud, J.-P., & Revet, A. (2021). Preventive interventions in offspring of parents with mental illness: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Psychological Medicine*, 51, 2321–2336. <https://doi.org/10.1017/S0033291721003366>
- Leijdesdorff, S., Van Doesum, K., Popma, A., Klaassen, R., & Van Amelsvoort, T. (2017). Prevalence of psychopathology in children of parents with mental illness and/or addiction: An up to date narrative review. *Current Opinion in Psychiatry*, 30(4), 312–317. <https://doi.org/10.1097/YCO.0000000000000341>
- Hosman, C. M. H., Van Doesum, K. T. M., & Van Santvoort, F. (2009). Prevention of emotional problems and psychiatric risks in children of parents with a mental illness in the Netherlands: I. The scientific basis to a comprehensive approach. *Australian E-Journal for the Advancement of Mental Health*, 8(3), 250–263. <https://doi.org/10.5172/jamh.8.3.250>
- Nordh, E.-L. W., Priebe, G., Grip, K., Afzelius, M., & Axberg, U. (2022). Mental health in children of parents being treated by specialised psychiatric services. *Scandinavian Journal of Public Health*, 50(8), 1113–1123. <https://doi.org/10.1177/14034948221076208>
- Pierce, M., Abel, K. M., Muwonge, J., Wicks, S., Nevriana, A., Hope, H., Dalman, C., & Kosidou, K. (2020). Prevalence of parental mental illness and association with socioeconomic adversity among children in Sweden between 2006 and 2016: A population-based cohort study. *The Lancet Public Health*, 5(11), e583–e591. [https://doi.org/10.1016/S2468-2667\(20\)30202-4](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(20)30202-4)
- Rasic, D., Hajek, T., Alda, M., & Uher, R. (2014). Risk of mental illness in offspring of parents with schizophrenia, bipolar disorder, and major depressive disorder: A meta-analysis of family high-risk studies. *Schizophrenia Bulletin*, 40(1), 28–38. <https://doi.org/10.1093/schbul/sbt114>
- Wirehag Nordh, E.-L., Grip, K., Thorvaldsson, V., Priebe, G., Afzelius, M., & Axberg, U. (2023). Preventive interventions for children of parents with depression, anxiety, or bipolar disorder: A quasi-experimental clinical trial. *ACTA Paediatrica*, 112(1), 132–142. <https://doi.org/10.1111/apa.16555>
- Wirehag Nordh, E.-L. (2023). *The family and the patient*. [Doktorsavhandling, Göteborgs universitet]. Gothenburg University Publications Electronic Archive. <https://hdl.handle.net/2077/75948>
- Östman, M., & Eidevall, L. (2005). Illuminating patients with children up to 18 years of age - A 1-day-inventory study in a psychiatric service. *Nordic Journal of Psychiatry*, 59(5), 388–392. <https://doi.org/10.1080/08039480500330164>

Här finns mer information

- Nationellt Kompetenscentrum Anhöriga – publikationer, metoder, information
<http://www.anhoriga.se/anhorigomraden/barn-som-anhoriga/>
- Socialstyrelsen – information om barns om anhöriga [Ser du mig? - Socialstyrelsen](#)
- Folkhälsomyndigheten – Förebyggande insatser till barn i familjer med missbruk, psykisk sjukdom och våld <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/f/forebyggande-insatser-till-barnet-nar-foraldern-har-en-psykisk-sjukdom/>
- Barn som anhöriga Vårdgivarwebben (Västra Götalandsregionen):
<https://www.vgregion.se/halsa-och-varld/varldgivarwebben/amnesomraden/barn-som-anhoriga/>
- Vägledning för personal inom hälso- och sjukvård (Västra Götalandsregionen) finns att hitta på: <https://www.vgregion.se/halsa-och-varld/varldgivarwebben/amnesomraden/barn-som-anhoriga/>
- Regional medicinsk riktlinje barn som anhöriga (Västra Götalandsregionen):
<https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/22194/Barn%20som%20anh%C3%B6riga.pdf?a=false&guest=true>